

До Омбудсмана на РБ - г-жа Мая Манолова

Копие: Председателя на Народното събрание

Председателя на Камара на Архитектите в България - КАБ

Председателя на Камара на Инженерите в Инвестиционното Проектиране - КИИП

Председателя на Съюза на Архитектите в България - САБ

Комисия за защита от дискриминация при НС

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за промяна на чл.144 ал.1, т.3 от ЗУТ (обн.ДВ бр.13/ 2017), като изразите „копие на електронен носител ” и „цифровите копия на инвестиционните проекти” отпаднат и остане „три копия на хартиен носител”.

Мотиви „ПРОТИВ ” обнародваната промяна за **предоставяне на (цифрово копие) цифров модел на сграда по чл. 144 ал.1 т.3 от ЗУТ**, обн. в ДВ, бр. 13 от 07.02.2017. на база на предложението на народните представители Александър Руменов Ненков от ПП на ГЕРБ (политолог) и Вили Младенов Лилков - Реформаторския блок (преподавател) , в периода на безвластие, докато очаквахме нов Президент и Временно правителство.

Въпросната промяна се конфронтира със следните закони: Закон за авторското право, Конституция на РБ (чл.33) , Закон за защита от дискриминация

ТЕЗА: Цифровият модел на сграда е интелектуална собственост на неговия създател и е гаранция за авторско право. Същият не може да бъде копиран и разпространяван без съгласие на автора.

Изискването на чл. 144 от ЗУТ, за предоставяне на публичната администрация на цялостен цифров модел на сградите (наречено в закона „цифрови копия на инвестиционните проекти”), противоречи на закона за авторското право, застрашава сигурността на гражданите , техните лични свободи и неприкосновен дом. То обслужва цели на определени кръгове за създаване на монопол в проектирането, чрез злоупотреба с авторските права на проектанта , професионална дискриминация, „черен пазар в проектирането” , корупционни схеми, вероятно и нещо по-опасно...

Да се съгласим с този закон значи да убием твореца-архитект, да посегнем на авторското право , да навредим на професията и на бъдещите поколения, да отнемем личните свободи на хората, като осигурим пълен виртуален контрол над техните жилища и интимни зони, с нежелани последствия.

Г-жо Омбудсман,

Новото едномесечно недоносче - изменение на чл. 144, ал.1 т.3 от ЗУТ за предоставяне на цялостен цифров модел на сградите (въведен е безобидния израз „копие на електронен носител” и „цифрови копия на инвестиционните проекти”), приет от НС в периода на безвластие, цели превръщането на хиляди квалифицирани кадри, архитекти и инженери , в „*интелектуални роби*”, а домовете на хората в „*компютърно разсъблечен и виртуално достъпен обект*” .

Към момента цифрова информация за сградите се подава от проектантите в достатъчни подробности чрез „схемите на етажна собственост” в цифров вид към службите по кадастър и не е необходима по-подробна. И все пак, ако законодателят не е задоволен от това, може да помисли по следното: Вместо многочислената българска администрация да се заиграва с авторското право на проектантите и да се храни с корупция (най-корумпирана по данни в ЕС), нека уплътни времето си като сканира внесените за одобряване проекти и така ще получи електронно копие за архивите си. Общините изхарчиха милиони лева за оборудване с върхова техника за сканиране , за да може да се създава електронен архив. Да осигурим работа на администрацията, на която плащаме ние данъкоплатците, вместо да мислим как да откажем проектантите от проектирането.

Какви са опасностите и вредите от новата поправка на чл. 144 ал.1 т.3 от ЗУТ?:

1.Легализира се възможност за злоупотреби с авторското право на проектантите – архитекти и инженери, като има реална опасност, предоставената цифрова информация, да се краде от трети лица и чрез командата –, „сору - paste”, след конвертиране , авторският проект да се пригажда към друг имот с подобни характеристики, директно , или с леки , или по-големи намеси.

Да не се заблуждаваме с унизителни обещания , че няма да се предоставя на администрацията оригиналния цифров модел на проекта , под претекст, че това щяло да бъде „цифрово копие на проекта”, като „ форматът на записа цифровото копие” щял да се уточни с допълнителната наредба по чл. 139 ал.5. **Знаем добре, че всяко копие в цифров вид може да добие вида на оригинала , като се конвертира с подходяща програма.** Ако такава не е налична , то няма проблем да бъде създадена от компютърния гений за в бъдеще . (Както за всяка болест все някога се открива лекарство .) Какъв ще е форматът на цифровото копие ? PDF, JPEG или др. Няма никакви пречки въпросната кражба на авторски проект да стане бързо, лесно и удобно чрез конвертиране от един формат в друг. Към момента има много възможности в интернет , като например :**Конвертиране на PDF в WORD** http://www.ilovepdf.com/bg/pdf_to_word-; **Конвертиране на PDF в DWG** <http://dwg.autodwg.com/>, http://pdf_to_dwg_pdf_to_dwg_converter.bg.downloadastro.com/ , <http://www.progesoft.com/en/l/pdf-dwg/> **Конвертиране на JPEG в DWG** <http://www.scan2cad.com/dwg/converting/convert-image/>, <http://www.rastertovector.biz/jpg-to-dwg.html> и много други. Е...Къде са, в случая, гаранциите за авторското право? Що за подигравка гласува законодателят?

2.Гарантира сигурна опасност от създаване на монопол в проектирането , който ще владее и командва пазара на проектирането и строителството чрез **разпореждане с огромна „ банка” от цифрова информация** с готови проекти (ЦИФРОВА БАНКА с проекти, предоставени по чл.144 от ЗУТ) . Може да се командва и от далечно разстояние .

Този монопол ще се контролира от определени кръгове , вероятно чрез „обръч” от планираните „ инженерингови фирми на властта” , които в сътрудничество с техни „липала” в общинската администрация (шепа „техни хора” - като изключим болшинството съвестни колеги) ще имат достъп и ще разполагат с огромен обем проектна документация (хиляди проекти). Един среден специалист (даже не архитект) ще пригажда към нов имот, директно или с леки корекции, подходящото за случая съвпадение измежду хилядите от ЦИФРОВАТА БАНКА с проекти предоставени по чл.144 от ЗУТ. Един „богоизбран проектант”, може и с купена диплома, ще „авторизира” с мокрия си печат на продажно-ниска цена. Останалите перфектно квалифицирани 5 000 магистър-архитекти и 20 000 магистър-инженери ще разберат на практика „що е то монопол и безработица”, за което са учили в учебниците по социализма.

3.Горното ще доведе до безработица сред квалифицираните архитекти и инженери, демографски проблем и изпразване на мозъци от България. Ще откаже от проектирането ценни кадри, които ще бъдат принудени да търсят работа в чужбина, може би ще мият и чинии някъде по принуда т.е. **изпразване на сиво вещество от България.** Има реален риск творческата професия архитект и инженер да бъде изместена от изкуствения интелект и да изчезне , така както ролята на гениалния композитор е иззета от компютърни музикални „творения”, а това вреди на интелектуалното развитие на човечеството.

4.Според Конституцията на РБ, Чл.33. (1) „жилището е неприкосновено” (запазено от посегателства). Предоставянето на цифров модел **посяга върху личните свободи и сигурност на гражданите**, като прави изцяло достъпна в цифров вид пълната информация за техните лични жилища, интимни пространства и обществени сгради, което е предпоставка за улесняване на злонамерени хора и атентатори. Виртуалният свят има неограничени възможности в бъдещето, за които фантазията ни към днешна дата не подозира. В комбинация с наличния пръстов отпечатък, чипове и gsm излъчватели (вече командвани с пръстов отпечатък - напр.таблет, телефон) този виртуално разсъблечен дом ще противоречи на всички морални норми за лична неприкосновеност и свободи.

5.Застрашава обществената сигурност и свободи, като създава предпоставки за **улесняване на крадци и атентатори.** Например, чрез разработване на приставка към програмата “Google Earth” и

„хакване „ на централната „Цифрова банка с проекти, предоставени по чл.144 от ЗУТ“, която ще се прикачи към „Google Earth“ (или др.програма) , няма да има пречки за злонамерени групи да се разхождат виртуално във всяко жилище или обществена сграда и да подготвят кражба, атентат или друго масово злодеяние, както и да следят местоположението на техните обитатели чрез излъчването например на личния gsm или други „чипиращи устройства на бъдещето“. (медии излагат информация, че по света вече се чипират новородени бебета , като чиповете излъчват подобно на gsm. Какъв ще е проблема тези поколения на бъдещето да бъдат контролирани в личните си жилища и обществени сгради , да отбележим с нашето съдействие по чл. 144 от ЗУТ).

6. Създава условия за корупционни схеми и практики чрез незаконна търговия с интелектуален продукт- обект на авторско право и „черен пазар в проектирането“. Съществува реална опасност определени кръгове (включително администрацията), да препродават на гражданите готови цифрови модели на сградите предоставени по чл. 144 ал.1 .т.3, на по-ниски цени от пазарните и в нарушение на авторското право, т.е създаване на „черен пазар“ в проектирането, съответно на по-ниски цени , с крадени авторски проекти (от наличната Цифрова Банка с готови проекти по чл.144)

Общинската администрация не е секретна служба и няма гаранции, че подадената там информация няма да бъде разпространена навън. Още повече, че тази информация ще бъде на достъп на много служители, специалисти, многочленна комисия –ЕСУТ ще съгласува проекта, техниците-„специалисти“ ще го архивират и не може да се търси лична отговорност за евентуални злоупотреби, когато се работи колективно. Общинският компютър също не е ваксиниран срещу бъдещи хакерски атаки , а и никой не поема гаранции за това според чл. 144 от ЗУТ или друг закон.

7. Противоречи на **Закона за дискриминацията (ЗДиск)**. Изискването за изработване на цифров модел на сграда **не е** определящо професионално изискване за професията архитект и инженер, защото проектът може да е изчертан и „класически на ръка“. С въвеждането на задължаващо такова (цифров модел-копие) е на лице **професионална дискриминация (чл.7 ал.2 от ЗДиск) (Съгласно З Диск, Чл. 26 Лицата имат право на равни условия на достъп до професия или дейност, възможност за упражняването им и на развитието им в тях без оглед на признаците по чл. 4, ал. 1.)**Новата разпоредба на чл.144 от ЗУТ поставя колегите, които предпочитат да чертаят на ръка , както и по-старото поколение или колеги с група инвалидност, в условия на професионална дискриминация, като създава неблагоприятно положение, произтичащо от предвидената разпоредба по чл.144 ал.1 т.3. Колегите, които са по-сръчни в чертане на ръка или пък по здравословни проблеми избягват контакт с компютъра, поради облъчване, предават проектите си ръчно изчертани. В новите условия, когато бъдат задължени да представят (копие на) цифров модел, те няма да могат да упражняват професията. Тези колеги не са по-малко способни от останалите, може би и не по-малко гениални от компютърните гении, тогава по кой принцип ги отлъчваме от проектирането?

Напоследък се появили високи изисквания в проектирането за осигуряване на достъпна среда на инвалидите и какво ли още.... Въпросната разпоредба на чл.144 от ЗУТ **създава „недостъпна професионална среда“**, като прави проектирането недостъпно за част от колегите, които работят по класическия метод „на ръка“.

8. Възникват въпроси от практическо естество и отговори на въпроси поставени от научно фантастичните филми:

- **8а** .Какво ще работят в близкото бъдеще българските архитекти и инженери? Доскоро те творяха и чертаеха на ръка проектите си , днес с интелектуалната енергия на мозъка те направляват машината-компютър и създават цифров модел на своите творби. А утре ? ...Утре , недостъпен за тях компютър , пълен с техните хиляди готови авторски проекти (Централна Банка от цифрови модели, архивирани по чл. 144 от ЗУТ) , ще избира подходящото съвпадение между проект и данни на имот , за да злоупотреби с авторското право на хиляди специалисти и ги превърне в „интелектуални роби“ .

-**7б**. Така както играем на Шах с компютъра, така както компютърна програма смята сградата на земеръс, в близко бъдеще, с нашето благоволение и послушание пред вреден закон, компютърът ще създава сграда, като ползва комбинации от хиляди готови авторски проекти в „централната Банка от цифрови модели“ , предоставени по чл.144 от ЗУТ. Тази машина ще може да се управлява отвсякъде-от земята, от подводница в океана, от сателитен спътник ? Къде са гаранциите за авторските права ? Няма такива гаранции, защото липсва обратна връзка за контрол. Най-добрата гаранция е личния

неприкосновен архив. Затова копие в цифров вид не е удачно да се предоставя в публичното пространство.

-7в. Ще унищожат ли „машините“ професионалното поприще и творчески заряд на проектантите? От нас зависи... Да допуснем ли това в близкото бъдеще? Да допуснем ли „бунтът на машините“ да смачка неизчерпаемия интелектуален капацитет на човешкия мозък само с две команди - „сору“ „paste“ ? Какво ще ни коства това ?

Съществува реален риск „Изкуственият интелект“ да превърне в спомен творческата професия архитект. Има опасност в бъдеще професията архитект и инженер да изчезне и поколенията да живеят в сгради „без душа“, **продукт на изкуствения интелект**, така както днес слушаме унифицирана компютърна музика „без душа“. Днес съжаляваме, че не се раждат музикални гении като Бах, Моцарт и Бетховен, защото машините отнемат творческото призвание на композитора , а утре, по същите причини, само ще си спомняме за гениални архитекти от минали епохи. Трябва добре да се замислим доколко да образуваме машината и доколко да я нахраним с информация , за да не измести тя твореца архитект . Машината е програмирана, но няма чувства. В машинна архитектура има вероятност да се раждат и живеят „човеци без чувства“. Да се замислим добре, че една индивидуална къща се създава с човешка фантазия и ред проучвания, включително психологически, което машината не може да направи и да не ѝ предоставяме такива правомощия .

-7г. Неизбежно възниква въпросът: Разумно ли е да се допуска такъв абсолютен контрол над хората? Пръстови отпечатъци, чипове, GPS-и, GSM-излъчватели –контрольори и най-после виртуален цифров контрол над личните жилища чрез подадената цифрова информация по чл. 144 от ЗУТ. Накъде отиваме? Това не е научна фантастика. Или искаме човечеството да бъде превърнато в контролиран аквариум с беззащитни рибки, които ще зависят от Някой, който ще подава с помпа въздух в аквариума? А ако този Някой се окаже **„човек без чувства“**(роден в „машинна архитектура“) и реши да изключи помпата? Даже и службите за сигурност, в бъдещ момент, ще се окажат безсилни пред „бунтът на машините“.

Допълнителна информация и въпроси:

Идеята за представяне на цифров модел (копие в цифров вид) е на народния представител - Вили Младенов Лилков - Реформаторки блок (професия преподавател) и доразвита от Александър Руменов Ненков- - ПП на ГЕРБ (професия политолог)– отразена на сайта на Народното събрание в документ „ Работен доклад за второ гласуване в комисията с предложенията, направени от народни представители в срока по чл. 80, ал. 1 от ПОДНС“. За промяната в закона не са правени допитвания до Камарите на архитекти и инженери.

Политолог и преподавател , на своя глава, успешно са прокарали предложение по въпрос, за който не са компетентни. С кого се консултираха те, ще питат избирателите? Как така ще разполагат с авторските ни права пита архитектът ? Защо не се даде време за размисъл и дискусия ? За къде бързат тези партийни избраници?

-Да не се заблуждаваме, че промяната в чл.144 ал.1 т.3 от ЗУТ е по „немски образец“, а да се съобразяваме с обстановката в България, защото нито авторското право в България е добре защитено, нито българския архитект и инженер са заплатени като немския. По „ немски образец“ заселихме у нас бежанците, нека сега „по немски образец“ да не прогоним българските специалисти от Родината. Така , може би , ще прогоним и хората, които искат да имат независимо лично пространство , а не виртуално контролирано жилище и тяло , например през “Google Earth” или друга програма на бъдещето.

-И към момента цифрова информация за сградите се подава от проектантите в достатъчни подробности чрез „схемите на етажна собственост“ в цифров вид към службите по кадастър и не е необходима по-подробна. Чрез службите по кадастър съответните администрации и службите за сигурност разполагат с необходимата цифрова информация, която е абсолютно достатъчна. Изискването на цялостен цифров модел не е в услуга на сигурността и демокрацията , което доказва, че обслужва цели на определени кръгове, чрез злоупотреба с авторските права на проектанта.

-Цифровият модел на сграда е интелектуална собственост на неговия създател и е гаранция за авторско право. Той принадлежи на проектанта-архитект, който го е сътворил. Възложителят (собственикът) на имот поръчва и заплаща проект на хартиен носител, по който строи сградата си, но няма права върху цифровия модел, освен в случаите когато реши да го откупи. (Досега не е известен случай в България инвеститор да откупи цифров модел, като го заплати.) Останалите членове на проектантския екип ползват за основа цифровия модел създаден от архитекта и имат права върху надстроените от тях модели в части: Конструкции, Ел., ВК, ОВК, ВП, Геодезия, Пожарна безопасност и др. . Администрацията получава също хартиен носител на проекта , който след одобряване отива в архива на съответното звено. Ако е само за нуждите на архива, то това е достатъчно и е утвърдена практика . На кого тогава е нужно „копието в цифров вид“ ?

Редно беше горе-поставеният въпрос да бъде широко обсъден от гилдиите на архитекти и инженери, преди да се гласува в Народно събрание, защото той касае техните професионални права, както и правата за сигурността и личното пространство на гражданите.

Както обикновено такива важни промени в Закона се правят за месец-два, в очакване на временното правителство, набързо, безшумно, около празниците, (в случая коледните- първото гласуване в НС на 16.12.2016, окончателно приет от НС на 25.01.2017). Конкретно промените в чл.144 ал.1 т.3 са внесени с Работен доклад не на първо, а на второ гласуване в Комисията с предложенията, когато разбира се вниманието е било позадрямало и страстите от първото обсъждане обикновено са успокоени.

.....
Предвид горното , в качеството на граждани на РБ , предлагаме следното:

Омбудсманът на РБ да защити правата на българските професионални гилдии и българските граждани , като настоява пред съответните институции , Народното събрание да отмени изискването за представяне на „цифрови копия на инвестиционните проекти” при одобряване на проектната документация определено с чл. 144 ал.1 т.3 от ЗУТ (обн. ДВ, бр. 13 от 07.02.2017, с указ на президента на РБ от 02.02,2017) г., като съответно чл.144 ал.1 т.3 добие предишния вид, а именно: Чл. 144 (1) Инвестиционните проекти, по които се издава разрешение за строеж, се съгласуват и одобряват след писмено заявление на възложителя и след представяне на: т.3 „три копия на хартиен носител от инвестиционния проект в обхват и съдържание, определени с наредбата по чл. 139, ал. 5”.

Вярваме във Вашата компетентна намеса.

Съставил: арх. Стефка Керелова-Василева

Подкрепено от колеги ,членове на КАБ, КИИП, САБ и проектантски фирми

арх.Бисера Рибарова, КАБ РК-София -град

арх. Антоанета Иванова Топалова , КАБ РК -Пловдив

арх. Мариета Бояджиева, КАБ РК Добрич

арх. Добромир Бояджиев, КАБ РК Добрич

арх.Янка Теофилова Сачкова, САБ, РК КАБ РК-София

арх. Николай Тонев -председател на СД на САБ при УАСГ –София

доц. д-р арх. Мариана Дионисиева Цветкова, КАБ РК София А-Младост

инж. Балчо В. Балчев -рег. №00175 КИИП София

инж. Зорница Ив. Петрова -рег. № 41371 КИИП София

инж.Нели Петрова ППП -рег.№04143 КИИП Добрич

инж. Златко Тодоров Стоянов.-КИИП Добрич

инж. Пламен Спасов -КИИП Добрич

инж. д-р Камен Руменов Данов -КИИП Добрич

инж. Красимир Йорданов -КИИП Добрич

инж. Пламен Спиоров Николов –КАБ РК Добрич - секция ВС

инж. Владимир Пламенов Николов – КАБ РК Добрич - секция ВС

инж. Мими Георгиева Андреева, КИИП Добрич

инж.Галина Стоянова Жекова , КИИП Добрич, секция конструкции

инж. Красимир Йорданов, КИИП Добрич

инж. Константин Проданов - председател на РК на КИИП София област и Председател на Централната комисия за технически контроли /ЦКТК/ към КИИП

инж. Стелян Железов , КИИП Добрич

инж. Антон Минчев, КИИП Добрич

инж.Калин Рангелов - управител Проектантско бюро „Савекс”

инж.Лиляна Китова - проектант

инж.Гичка Друмева -КИИП Добрич

арх.Антон Иванов-КАБ Смолян

инж. Горица Костадинова, КИИП Добрич, част ОВК

инж.Милена Костадинова - проектант

инж. Антония Бабунска -проектант

(подкрепата е направена на 15-16.03.2017 , в рамките на 24 часа, с потвърждение по email. Останалите колеги ще бъдат поканени за подкрепа чрез обща подписка .Предвид, че се засягат интересите на всички български граждани, в близките дни ще стартира и гражданска подписка с текста на Предложението на адрес www.peticia.com)

Приложения:

1. Публична информация от сайта на Народното събрание

Данни за вносителите на поправката в чл. 144 ал. 1 т. 3 от ЗУТ, ДВ, бр. 13 от 2017 г.

<http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2332/documents>

АЛЕКСАНДЪР РУМЕНОВ НЕНКОВ

Дата на раждане : 07/11/1983 София, България

Професия: политолог;

Езици: английски; френски;

Избран(а) с политическа сила: ПП ГЕРБ 32.67%;

Изборен район: 23-СОФИЯ 1;

Участие в предишно НС: [41 НС](#); [42 НС](#);

E-mail: aleksandar.nenkov@parliament.bg

ВИЛИ МЛАДЕНОВ ЛИЛКОВ

Дата на раждане : 06/04/1955 Видин, България

Професия: преподавател;

Езици: английски; френски; руски; сърбо-хърватски;

Избран(а) с политическа сила: РЕФОРМАТОРСКИ БЛОК - БЗНС, ДБГ, ДСБ, НПСД, СДС 8.89%;

Изборен район: 25-СОФИЯ 3;

Участие в предишно НС:

E-mail: vili.lilkov@parliament.bg

2, Извадка от Работен доклад за второ гласуване в комисията с предложенията, направени от народни представители в срока по чл. 80, ал. 1 от ПОДНС (стр.11)

<http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2332/documents>

Предложение от н.пр. Вили Лилков:

§ 25. В чл. 144 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 3 думата „три“ се заменя с „две“ и накрая се добавя „на хартиен и електронен носител“.

Предложение от н.пр. Александър Ненков:

В § 25 на Вносителя в т. 1 се създава изречение второ: „Форматът на записа на цифровите копия на инвестиционните проекти и на документите и данните към тях, се определят с наредбата по чл. 139, ал. 5;“

---

3. След гласуване в Народното събрание на 25.01.2017 (внесена не на първо, а на второ четене) поправката добива следния вид :

Чл. 144. (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) (1) Инвестиционните проекти, по които се издава разрешение за строеж, се съгласуват и одобряват след писмено заявление на възложителя и след представяне на:

3. (изм. и доп. - ДВ, бр. 13 от 2017 г.) две копия от инвестиционния проект в обхват и съдържание, определени с наредбата по чл. 139, ал. 5 на хартиен и електронен носител, като форматът на записа на цифровите копия на инвестиционните проекти и на документите и данните към тях се определят с наредбата по чл. 139, ал. 5;